

PROTOCOL

Anti-pestten

2023-2027

Basisschool Sint Joris
Schimmelpennickkade 2
3813AD Amersfoort
tel. 033-4721907
info@sintjorisschool.nl

Inleiding

Wij hechten grote waarde aan een veilig pedagogisch klimaat binnen de school, een voorwaarde voor een positieve ontwikkeling van onze leerlingen. Om dit klimaat te realiseren werken wij aan de invoering van een methode voor sociaal emotionele ontwikkeling. We gebruiken de methode om een omgeving te realiseren waarin iedereen (leerlingen, ouders en personeel) zich betrokken en verantwoordelijk voelt en op een positieve manier met elkaar omgaat. De school is hierbij een plek waar leerlingen ervaringen durven opdoen vanuit een veilige basis.

Deze veilige basis kan echter verstoord worden op het moment dat een kind (systematisch) gepest wordt en zich daardoor onveilig voelt op school, wat hem/haar ernstig kan belemmeren in zijn/haar ontwikkeling. Om de veiligheid voor elk kind binnen onze school te garanderen is het daarom belangrijk om pesten als een ernstig probleem te beschouwen en hier serieus mee om te gaan. In dit protocol zullen wij verdere verduidelijking geven over onze aanpak met betrekking tot pestgedrag op school.

Wat is het verschil tussen incidenteel en systematisch pesten?

Incidenteel pesten (of plagen):

Het is plagen als de kinderen aan elkaar gewaagd zijn: De ene keer doet de een iets onaardigs, de volgende keer is het een ander. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Er is geen winnaar of verliezer. Vaak gaat het om een lolletje. Je bent dan ook in staat om jezelf te verdedigen. Je loopt geen (blijvende) schade op. Het kan gebeuren bij iedereen.

Systematisch pesten.

Bij systematisch pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een zeer bedreigende manier. Een algemene definitie van pesten is moeilijk te geven, maar de volgende **kenmerken** dekken voor een groot deel de lading:

- Pesten is een ander bewust uitschelden, discrimineren, bestelen, hinderen, intimideren, buitensluiten, pijn doen, of spullen van hem/haar vernielen.
- Pesten is meestal gericht tegen één persoon.
- Pesten heeft een bedreigend en systematisch karakter.
- Pesten gebeurt niet eenmalig maar herhaaldelijk.
- Pesters zijn meestal (fysiek) sterker, ouder, of met meer in aantal.
- Het slachtoffer kan zich (om welke reden dan ook) niet verweren of verdedigen.
- Pesten gebeurt meestal als er geen volwassenen in de buurt zijn.
- Pesters en omstanders (kunnen) lachen om hetgeen wat het gepeste kind wordt aangedaan.
- Degene die gepest wordt heeft er hinder, verdriet en pijn van.

Onder pesten verstaan wij ook het 'Queen bee' (bijkoningin) gedrag en haar gevolg van 'wannabees' (werksters) van meisjes, vooral in de bovenbouw. Door het roddelcircuit wordt de lagere in de pikorde buitengesloten.

Pesten en de methode

Na invoering van een methode voor sociaal emotionele ontwikkeling in schooljaar 2019-2020, zullen wij tweewekelijks in alle groepen les geven vanuit de methode. In het schooljaar 2019-2020 zullen er in verschillende groepen lessen worden gegeven als pilot. Een van de onderwerpen die wij in ieder geval behandelen is 'conflicthantering', waarin wij de leerlingen stimuleren om conflicten zelfstandig op te lossen. Dit stimuleren wij vanuit het principe dat leerlingen zelf (mede)verantwoordelijk zijn voor het klimaat op school. Wanneer de leerlingen er onderling niet uitkomen, is de leerkracht de aangewezen persoon om dit proces te begeleiden. Ook zijn er binnen de groepen vastgestelde omgangsregels zichtbaar opgehangen.

Algemeen

1. We maken de leerlingen duidelijk dat het inschakelen van een leerkracht in het geval van pesten, niet als klikken, maar als **melden** wordt beschouwd. We belonen dit juist door bijvoorbeeld het geven van een compliment.
2. We vertellen de leerlingen dat als zij gepest binnen de klas opmerken, hij/zij ook de verantwoordelijkheid heeft om dit te **melden** bij de leerkracht. Vanuit het principe van de Vreedzame School zijn alle leerlingen immers verantwoordelijk voor een prettige sfeer binnen de school.

Aanpak van het pestgedrag

Om de leerlingen de conflicten zoveel mogelijk zelfstandig op te laten lossen, hanteren wij het volgende stappenplan:

Stap 1:

De leerlingen proberen er eerst gezamenlijk uit te komen door middel van een gesprek.

Stap 2:

Als de leerlingen er samen niet uitkomen, kunnen zij naar de leerkracht gaan. Medeleerlingen kunnen het eventueel ook aangeven als er een conflict speelt binnen hun klas. De leerkracht bemiddelt tussen de twee partijen, waardoor het conflict opgelost kan worden. Het gesprek is geslaagd op het moment dat het conflict voor beide partijen is opgelost.

Stap 3:

Lukt het voor beide partijen niet om tot een goede oplossing te komen, dan zal de rol van de leerkracht veranderen van een vreedzame naar een arbitrale.

In dat geval geeft de leerkracht in een gesprek met beide partijen de ongewenste situatie aan en maakt nieuwe afspraken omtrent het gedrag. De leerkracht laat hierbij duidelijk merken dat het pestgedrag niet getolereerd wordt. Afhankelijk van de ernst en de frequentie van het pestgedrag, kunnen er strafmaatregelen worden ingezet (deze kunnen variëren van het schrijven van een opstel over het pestgedrag in 'lichte' gevallen, tot schorsing of verwijdering in zeer ernstige gevallen).

In eerste instantie wordt de situatie binnen de groep opgelost. Bij herhaald gedrag worden de ouders van zowel de pester als de gepeste op de hoogte gebracht van de situatie om hier een efficiënte oplossing voor te vinden.

Cyberpesten

Eén probleem is dat van het pesten via internet, ook wel digi- of cyberpesten genoemd. Preventief kan de leerkracht een thema-les geven over de voordelen en risico's van communiceren en het delen van informatie via het web. Hiermee proberen wij bij de leerlingen bewustwording te creëren ten aanzien van de consequenties van hun acties op het internet. Helaas is dit geen garantie voor het voorkomen van digitaal pesten.

Voorbeelden van cyberpesten zijn:

- Kwetsende of bedreigende berichten sturen via whatsapp of social media;
- Beledigende foto's, video's of persoonlijke gegevens van het slachtoffer op internet plaatsen;
- Cyberstalking, waarbij het slachtoffer aanhoudend lastiggevallen wordt via het internet.

Cyberpesten wordt vaak nog erger ervaren dan 'direct' gepest, omdat het pesten niet ophoudt op het moment dat de leerling van school vertrekt. Jongeren zijn steeds vaker in het bezit van een smartphone, tablet of laptop waarmee zij op elk moment van de dag in contact met elkaar kunnen staan, zo ook de pester en de gepeste. Door de anonimiteit (en daarmee het gevoel van veiligheid) op het internet en het feit dat de dader en het slachtoffer niet in direct contact met elkaar staan, zijn de daders vaak weinig terughoudend in hun pesterijen. Het effect op het slachtoffer is groot, want hij/zij is nergens vrij van het pesten en voelt zich vaak aanhoudend onveilig. Bovendien is de impact van cyberpesten groter dan bij gewoon pesten, omdat er veel meer toeschouwers meekijken via het internet. Ten slotte zijn de gegevens die op internet vrijgegeven worden vrijwel niet meer te verwijderen, waardoor de gepeste nog jarenlang negatieve consequenties kan ervaren van het pestgedrag. Het is onmogelijk voor ouder(s) en school om een constante controle uit te oefenen betreffende de internet-activiteiten van de leerlingen. Om deze reden speelt preventie in deze kwestie een grote rol. Ouders en leerkrachten kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het internetgedrag van kinderen door het kind te begeleiden tijdens het gebruik van verschillende devices. En er voor te zorgen dat hij/zij het meldt als er nare dingen gebeuren. Ook is het belangrijk om informatie te geven over hoe om te gaan met persoonlijke gegevens, wachtwoorden en het plaatsen van informatie. Uiteraard is de ideale situatie als ouders en school op één lijn zitten wat betreft hun visie op internetgedrag.

Begeleiding

Na het opmerken van het pesten en het verhelderen van de situatie, hechten wij ook veel waarde aan de daaropvolgende begeleiding van de leerlingen. Deze vindt vanuit de leerkracht plaats op 3 gebieden:

De gepeste

- Toon begrip en medeleven voor de situatie van het kind.
- Geef aan dat alles wat tussen leerkracht en kind besproken wordt, ook tussen deze twee partijen blijft. Het kind hoeft dus niet bang te zijn voor consequenties van de pesters, omdat hij belastende informatie over hen met de leerkracht deelt.
- Stel open vragen, in plaats van het doen van (onbewuste) aannames. Vraag het kind hoe hij/zij zich voelt. Hierdoor wordt vaak veel meer informatie verkregen.
- Probeer samen met de leerling de rol van de gepeste in de ongewenste situaties te bepalen. Doet hij/zij misschien iets wat negatief gedrag uitlokt? Of zou de gepeste misschien anders kunnen reageren op het pestgedrag? De gepeste is uiteraard nooit de schuldige binnen de situatie, maar zijn/haar gedrag kan de situatie misschien wel positief of negatief beïnvloeden.
- Bespreek met het kind wat hij/zij graag anders zou willen zien en bedenk samen oplossingen.
- Schat de weerbaarheid van de leerling in. Vaak is dit bij een gepest kind erg laag, waardoor een weerbaarheidstraining uitkomst zou kunnen bieden.
- Laat het kind weten dat hij/zij er niet alleen voor staat.

De pester

- Laat de leerling weten dat het pestgedrag niet wordt getolereerd op school en dat hier ook consequenties aan verbonden zijn.
- Ga op zoek naar de achterliggende reden voor het pestgedrag. Vaak pesten kinderen uit de angst om anders zelf gepest te worden, onzekerheid speelt hierin een grote rol. Het aanpakken van een onderliggend probleem is vaak een effectieve methode om het pestgedrag te laten verminderen.
- Doe een beroep het op het geweten van de leerling. Probeer hem/haar in te laten zien wat de negatieve gevolgen zijn van het pestgedrag.
- Laat de leerling zijn/haar excuses aanbieden aan de pester door middel van een gesprek.

De groep

- Maak het onderwerp pesten over het algemeen bespreekbaar, zonder de specifieke situatie en personen te benoemen. Dit kan bijvoorbeeld door een les te besteden aan het voeren van een debat of een klassendiscussie door middel van stellingen.
- Voer een les 'conflicthantering' uit.
In het kader van cyberpesten kan de leerkracht een les besteden over het gedrag op internet en de verstreckende gevolgen die vrijgegeven informatie kan hebben. Veel leerlingen weten niet dat wat ze op het internet zetten, er nooit meer afgaat.